

VIII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1914. 23. szám.

Budapest, június 7.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Az altiszt szolgálata.

Irtá: Preszly Lóránd csendőrfőhadnagy.

Nem tudom eléggé hangoztatni, hogy büncselekmény észlelésekor vagy tudomásul vétele után ne vakon vezetessék be a nyomozás. Nem kell abból nagy hű-bót csinálni, hanem az a legfontosabb követelmény, hogy a történetek alaposan átgondoltassanak és mérlegeltesse-nek, az esetre vonatkozó törvények, rendelkezések emlékezetbe idéztessenek.

Minden nyomozást a megfontoltság, a körültekintés és a feltétlen nyugodtság jellemezzen. Elhamarkodástól óvakodni kell, mert az mindig egy ezéltévesztett, eredmény nélküli eljárás marad, a mely végeredményben rendszerint sok zavart idéz elő.

A nyomozás adatok, támpontok nélkül be nem vezethető és ezek nélkül abban irány sem szerezhető. A ki megfelelő támpont vagy irány nélkül ide s oda kapkod, legelőben nyomoz, tehát csak tapogatózik, eredményt vagy soba, vagy csak véletlenségből fog tudni elérni!

A ki eredményesen akar egy nyomozást lefolytatni, annak észszerűen, logikusan, tehát gondolkodva kell nyomozni.

A bűnügyi nyomozásokból újabban egész tudomány fejlődött ki. A bűnügyi nyomozásokról írt tanulmányok folyton szaporodnak. Nap-nap után érdekesebbnél-érdekesebb elméletekkel igyekeznek a jövő nyomozó embere számára könnyen járhatóvá tenni a nyomozás — e bár homályos és mégis olyan mélységes tudomány — beláthatatlan odzsisát.

Elméletben, de gyakorlatban is lázasan, vállvetve küzdenek a hivatottak megközelíteni a ezélt és a hatás visszahatása már a közeljövőben fényes haladást mutat.

Szükségét látom annak, hogy ezen elméletek két főbb irányáról tájékoztassam az altiszteket.

Egyik elmélet a levezető, a másik elmélet a reivezető eljárást tartja a helyes nyomozási rendszernek. Az előbbi régebbi keletű, az utóbbi a tudás és ismeretszerzésnek modernebb eszköze.

Ha az őszinteség és az igazság mértékével mérünk, a régi és az újabb nyomozás rendszere között lényeges különbséget fedezhetünk fel.

Mit csináltak ugyanis a régi nyomozók büncselekmények előfordulása esetén? Fogtak magukat, elképzelték maguk elő egy szálát s ebből akartak naiv esalhatatlansággal mindent levezetni. Tehát merőben levezető módon akartak eredményt elérni, a mi — már az eljárás módszerében hozta magával a teljes eredménytelensége, meddősege okát.

Az újabbi, modernbb nyomozás mérhetetlen tapasztalat, szakképzettség és ismerettel felfegyverezve összehasonlítja ezeket a történet esettel és így vonja ki ezen összehasonlításból, párhuzamba állításból: a való, az eredményt.

Ez utóbbi eljárás kétségtelenül helyesebb, mert a tapasztalatból épít és eredményesebb, mert szoros kapcsolatban van az étellel.

Talán túlmerésznek látszik állításon s ellenvetesképen fel lehetne hozni, hogy beláthatunk-e az ember gondolkodó világába?

Igaz, hogy korunknak szomorú jelensége az a képmutatás, a mely kaján éberséggel örökődik azon, hogy az emberből lassankint kipusztuljon a megkülönböztetési képesség a való és a külszin, a jó és a rossz között stb., de mégis megtehetjük ezt, ha nem is finom műszerekkel, de mindenesetre segítségünkre jön a tapasztalat, az emberismeret és a tudás, melyek segítségével valósággal bepillanthatunk az emberi lélek világába és nagyon sok érdekes, a nyomozónak értékes és szükséges dolgot fedezhetünk ott fel.

Hogy tévedni emberi dolog és hogy tévedni nagyon könnyen lehet — ezt nem vitatom. Tény, hogy az emberi és társadalmi életnek alig van momentuma, melyben az emberek meg nem esalnák egymást. Ez annyira természetes, hogy szinte közöséges. A gonosz barátesuhát ölt, a vértől befecskendezett kezét finom fehér kesztyűbe bujtatja a hanyagság; de mégis azt állítom, hogy a ki eredményt akar elérni, annak logikusan kell nyomoznia, az emberi gondolat- és érzésvilágot figyelmen pedig kívül hagynia nem szabad.

Ez alapon a nyomozás egy tudomány, a mely — mint említettem — szoros kapcsolatban áll az étellel. Már pedig minden tudomány legbiztosabb módszere a tudásszerzés, az ismeretszerzési eljárás, a tapasztalatból építő reivezetés.

Az okszerűen nyomozót úgy képzelem el, mint a

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan élsimert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becsorálása. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

szemlélődő gyermekeket, ki észlelvén négy-öt hasonló esetet, megfigyeli azokat, önkénytelenül igyekezik közös vonást keresni azokban és az általános fogalmat, tételt, véleményt megalkotni azokból és ezt az általános véleményt már alkalmazza további tapasztalataiban. Így tesz az okos nyomozó is. Tapasztalatait a reávezető eljárás segítségével *igazságokká* dolgozza fel s ezen megalkotott igazságokat használja fel adott esetekben és így igyekezik megállapítani a tiszta valóságot, a *lényállást*.

Sommi sem világosabb annál, hogy tetteinket érzéseink, ösztöneink, gondolkozásunk, érzéseink, vágyaink, szenvedélyeink stb. irányítják, uralják és sugalmazzák, ebből pedig az következik, hogy ezekkel a nyomozónak úsztában kell lennie és hogy az emberi cselekedetek rugóit ismernie kell. Ebben pedig nagy segítségére van az inductio, a reávezető eljárás.

Ezen az alapon ez az utóbbi rendszert magában foglaló, fiatal erőtől duzzadó tudomány máris rengeteg eredményt ért el. E módszerbeli eljárás a nyomozás terén óriási változást jelent, egyike a legérdekesebb, az emberi elme kíváncsiságát leginkább felkeltő, de méltán elismerést érdemlő tudományoknak.

Elkövetett bűnesetek titokzatosságukkal és szövevényességükkel bámulatba ejtik a mai század emberét, de a modern nyomozó az érzés, a gondolkodás és akarárs jelenségeit a tapasztalathól és az elméletből jól ismerve, ezeket az adva levő esettel összehasonlítja, s mintegy emelőrudakkal kiemeli a valót a rejtelmesnek látszó homályból.

*

A káros vagy a sértett bemondása jól megfigyelendő és ennek valószínűsége felől — már az általuk történt bemondás folyamata alatt helyesen és tapintatosan felalott — keresztkérdések által bizonyosság szerzendő. A káros vagy sértett gyanuját mindenesetre figyelemre kell méltatni, de bemondásaikat nem szabad mindenkor készpénznek tekinteni, valószínűsítőknak venni, mert ezzel a járőr önmagát tenné ki sokszor igen súlyos következményeknek.

Az őrsparancsnok feltű aggodalommal kísérelje őrskörlete közbiztonsági viszonyait és a legjelentéktelenebb mozzanatot se hagyja hidegen. A tapasztalat hősiesség bizonyosságát szolgáltatja annak, hogy esekályosabb mérvű zavarokból jelentékeny zavarok támadtak, kisebb mérvű bűncselekményekből országos jelentőségű esetek.

A közbiztonság erélyvel kezelendő és a terhelttel szemben azonnali fellépés kívánatos. A nyomozásnak feladata nemcsak az, hogy a bűncselekmény felderítésék, hanem hogy a terhelt is átadassék az igazságszolgáltatásnak. A terheltet kiderítése és azonnali kézrekerítése tehát egy jó esendőrnel becsülethelyi kérdés.

Legyen gondja az őrsparancsnoknak arra is, hogy

alárendeltjei tisztában legyenek a kiderítetlenül maradt közbiztonsági eseményekkel; e célból tanácsos, ha időnkint azokat — iskolázás alatt — behatóbban ismereti. Valaki csak elkövette azt a cselekményt, és azt a valakit csak meg kell találni, mert ha ez évek során át sem sikerül, ott a csendőrök tehetetlensége, tájékozatlansága nyer beigazolást.

Figyelmeztetendő a járőrök arra is, hogy járőrködssek alkalmával felette óvatosak legyenek, magukhoz közel — különösen ismeretlen egyéneket — ne bocsásanak, nehogy váratlan megtámadtatásnak vagy lefegyvereztetésnek tegyék ki magukat. Mindenkivel szemben gyanakvónak kell lenni és túlságos bizalommal még ismerős emberekkel szemben se kell viselkedni. Az emberek megfigyelése nem ajánlható eléggé. Emberismeretre csak úgy lehet szert tenni, már pedig erre minden esendőrnek a legkiterjedtebb mérvben van szüksége, hogy felelősségterhes és sokoldalú szolgálatának teljes mérvben megfelelhessen.

Az őrsparancsnoknak ismernie kell felügyeleti körletében a gyárak, bányák és egyéb munkatelepek viszonyait, a munkások s a gazda között fennálló viszonyt. Ismernie kell továbbá a netalán előforduló társadalmi és nemzetiségi mozgalmakat, a lakosságnak a téves tanok iránti fogékonyságát. Hivatásszerű kötelessége személyesen is ismerni és megfigyelni azokat, kik a népre különösebb hatást tudnak gyakorolni, a bujtatókat, izgatókat stb.

Általában olyan tág személyi és helyi ismeretekkel kell rendelkezni, hogy minden várható vagy bekövetkezett közbiztonsági zavar elfojtására az intézkedéseket már *megelőzőleg* is meggondoltan és tervszerűen megtehessek s a hozzájuk akár előjárók, akár a bíróságok vagy közigazgatási hatóságok részéről intézett kérdésekre alapos, részletes és biztos alapokon nyugvó jelentéseket tehessek.

Bizalmi egyének (besugók) szerzése egyik legfontosabb követelmény. Ezek az emberek megválogatása kézenfekvő okokból folyólag igen nagy figyelmet igényel, de bizonyos, hogy megbecsülhetetlen előnnyel vannak a szolgálat sikeres teljesítésére és nagyon sok esetben teljesen kizárt ilyenek nélkül eredményt elérni.

A szokásos büntetettek, a rendőri felügyelet alatt állók és a gyanús egyének folytonos és állandó figyelemmel kísérése, épen úgy a lebujok, a kéjházak, a csárdák, csapszékék megfigyelése és szemmel tartása közbiztonsági szempontból kiváló fontossággal bír és felette szükséges. Ez utóbbi helyek tulajdonosai vagy bérlői — a gyakorlat bizonyossága szerint — rendszerint orgazdák, s ha nem is azok, de kezdeményezői, tanácsadói a rossz embereknek, a helyiségeik pedig buvóhelyei és színhelyei a közártalmaknak, a kicsapongásoknak, a dorbézolásoknak, az erkölestelenségeknek és bizonyos „haditervek” megtárgyalásának. Az ilyen helyek közelé-

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást oldalszítja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Köszönet Beretvás Tomás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboz nál ingy. postai szállítással.

ben való lesállítások, vagy az ilyen helyek meglepetés-szerű ellenőrzése sokszor fényes eredményekkel jár.

*

Az őrsparancsnok maga is kövesse azt az elvet, de alárendeltjeivel tartassa is be, hogy szolgálati fellépésük — különösen a törvénysértőkkel szemben tiszteletet parancsoló és tiszteletet követelő legyen. Ezekkel vitakozásba bocsátkozni, vagy megengedni, hogy azok feleseljenek a járőrrel, sohasem szabad engedni, hanem a csendőr velük szemben szűkszavú, határozott, komoly és szigorú legyen. Minél komolyabb és minél nyugodtabb, annál eredményesebb lesz a fellépése.

Azon jogokat, a melyek a szolgálatát teljesítő csendőr kezébe letéve vannak, fokozatossággal alkalmazza és túlkapásuktól szigorúan óvakodjék. *Intés, figyelmeztetés* helyesen alkalmazva sokszor vezetnek eredményhez!

Ha egy törvénysértő *elővezetése* vagy *elfogása* válik szükségessé, helyesen teszi a járőr, ha ezeknek jó eleve kijelenti azt, hogy ha nem engedelmeskednek, fegyvert fog használni. Az ilyen erélyesen, kellő nyomatékkal és határozottsággal eszközölt kijelentés többnyire megteszi a hatást és megbiusit minden ellenszegülést vagy szökési kísérletet.

Ha a bűncselekmény minősége vagy a törvénysértő magaviselete annak *megbilincselését* teszi szükségessé, ezt a legnagyobbfokú elővigyázatnal kell eszközölni, miután a megbilincselés pillanatában a fogoly részéről a támadás és a szökés a legtöbb sikerre nyújt kilátást, de a járőr figyelme is a bilincselés szabatos végrehajtására van irányítva, tehát figyelme jó részben egy oldaluan van lekötve.

A mi pedig a fegyverhasználati jogot illeti, nem hangoztathatom eléggé, hogy e fontos jog gyakorlata — melylyel a polgárok testi épsége, sőt úgyszólván élete van bízva a csendőr kezeire — a csendőrré nézve a legszigorubb felelősséggel járó *kötelességnek* is tekintessék. A fegyverhasználatnál a csendőr mindig kényes helyzetbe jut, mert a mennyire igaz, hogy fegyverének használatával sokszor nagyobb bajoknak veheti elejét, úgy igaz az is, hogy egy nem kellő időben és nem helyes módon alkalmazott fegyverhasználat kiszámíthatatlan káros következményeket vonhat maga után és az állampolgároknak az intézmény iránti bizalmatlanságát és jogos elkéskedését is joggal felkeltheti.

Ezen szempontok komoly fontolgatása után kétségtelenné válik, hogy a válságos pillanatokban a csendőrt kétség, habozás, határozatlanság ne szállja meg, mert ez nemcsak a szolgálati eredményt teheti kétségessé, de őt magát is veszedelemben sodorhatja.

Szem elől egy pillanatra sem tévesztendő, hogy a csendőrnek a *fegyverbecsület* megvédelmezése és szep-lőtlen tisztaságban való megvédése érdekében elszánt-ságának és erélyességének, higgadtságának és meg-

fontoltságának kell döntő bizonyítékait szolgáltatnia; fegyverét *jogosan* szabad csak használnia, tehát jól megértve a fegyverhasználati jogot magábanfoglaló utasítás rendelkezéseit, azok korlátain belül; a fegyverhasználatnál a *szolgálat érdekét* kell szolgálnia, tehát nem szabad veszélyeztetni azt; a *kellő pillanatban* kell azt alkalmaznia; a fegyverhasználatot a *fennsforjókörűbűnyeknek igazolniuk kell*; végül a szándéknak csak arra szabad irányulnia, hogy a támadó, illetőleg az ellenszegülő a támadás folytatására vagy az ellenszegülésre, a megszökni törekvő veszélyes gonosztevő pedig a megszökésre *képtelenné* tétessék.

A fegyverhasználat *végső* eszköz, azt tehát csupán *végső* esetben szabad használni. Annak jogos volta akkor lesz kétségtelen, ha a szolgálati eredmény elérhetése végett már minden más mód megkíséreltetett, de eredménytelenül.

Az altisztek soha ne feledjék ezt és soha se szűnjenek meg alárendeltjeiket ez irányban oktatni és helyesen befolyásolni.

*

A külszolgálat kezelése és ellátása körül van még az altiszteknek egy különleges joguk és kötelességük, ez az *ellenőrzés*.

Tudvalevő, hogy a fegyelem és szolgálat érdeke megköveteli azt, hogy a járőrök időnkint ellenőriztessenek.

Hatásos ellenőrzést egy őrsparancsnok akkor teljesít, ha járőreit meglepően, meglepetésszerűen ellenőrzi, valamint akkor is, ha járőreinek szolgálati magatartása, a polgársággal való érinkezése, nyomozási tevékenysége, általában minden irányu ténykedése felől tapintatos puhatóldzás útján értesülést szerez.

Az ellenőrzést az őrsparancsnok írja elő és azt úgy eszközölje, a mint az a kitűzött céljának legjobban megfelel.

Ilyen ellenőrzések alkalmával észlelt hátrányosságok megszüntetése, vagy szabálytalanságok megtorlása szolgálati és fegyelmi szempontból elsőrangú követelmény.

Egy tüzeset.

Irta: H. Gy.

— Úgy kell! Ki mondta Önnek, hogy az én biztos játszmámat el kell rontani? Contra az 10, ultimo 20... De mintha kopognának!

Lehet!

— Áh! Ez aztán a kellemes meglepetés! Hozta Isten kedves őrmester uram! Jó estét Kis ur! Hogy van őrmester ur? Felgyógyult? No hála Istennek! Igazán, szívből örülök, hogy ismét nálunk van!

Majdnem a nyakába borult a község jegyzője a szobába lépett Kálmán János őrmesternek és az őrmester alig tudott megszabadulni a sok kézszeritástól, még

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉBENKÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes úrjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

arra sem volt ideje, hogy a jelenvolt nagybérlőt is üdvözölje!

— De majd eltelejtetem — folytatta a jegyző — Kelemen barátunknak, a község újonnan megválasztott kántortanítójának bemutatni!

— Mester, az őrmester úrnak községünk örök halála van kötelezve; ő az, a ki két hónap előtt pusztított tűzvésznel oly derekas munkát végzett!

— De kérem jegyző ur!...

— Nagyon örvendek, — szól a tanító — hogy őrmester urat megismerhettem, nagyon sok szépet hallottam már Önről! Igazán szívből örvendek!

— Urain, végtelen halála köteleznek szíves fogadtatásukkal; bocsánatot kérek, hogy a játszmát megzavartam, de ép, a községet portyázva, világosságot láttam jegyző urnál s nem akartam elzalasztani az alkalmat, hogy „Jó estét” ne kívánjak!

— No nem is lett volna szép, ha felénk sem nézett volna! Tessék helyet foglalni, úgy is rég volt már szerencsénk!

— Bocsánat jegyző ur! Most az egyszer nem! Sietős a dolgunk s már indulunk is. Ajánlom magam, uraim!

— Csak egy szóra, kedves őrmester ur!

— Igen lekötelez kedves jegyző ur, ha egy szó erejéig nekünk lesz szíves rendelkezésünkre állani!

Jó estét, uraim!

— Isten vele! Ajánlom magam!

— Bocsánat uraim, rögtön jövök! — s azzal a járőr a jegyző által kísérve eltávozik.

Rövid pár perc múlva ismét visszatér a jegyző vendégeihez s asztalhoz ülnek.

— Igazán kár, hogy az az égési sebhely úgy elváltoztatta szegény őrmesterünk arcát, szinte rosszul esik az embernek így látni ezt a szép szál embert! Hej! De sok ember lecsókolná azt a sebhelyt, csak lehetne!

— Már sokszor hallottam — szól közbe a tanító — arról a tűzvészről, de még eddig senki sem mondotta el, mit is csinált ott az őrmester, hogy a község nagyja-aprja mindig csak öröla regél?

— Hát te nem ismered az esetet? No figyelj ide, elmondom úgy, a hogy egy részét másoktól hallottam, de főleg azt, a mit saját szememmel láttam! Abból majd megítélheted azt, vajjon tulzott-e községünk lakosságának háláérzete az őrmesterrel szemben, ki oly dolgokat végzett annál a tűzvésznel, a milyeneket csak egy testestől-lelkestől derék, bátor és nemesen gondolkodó férfi vihet keresztül.

Julius 26-án délután 2 óra tájt kigyulladt Nagy Andrásnak pajtája! A falu minden valamire való embere künn volt a mezőn, akkor kezdődött az aratás. Én magam a szolgabíróhoz voltam rendelve s visszajövet a Széles-majorhoz értünk, a mikor észrevettem a tüzet. Kocsisom örülten kezdett vágatni s én repülni

szerttem volna, mert a tűz mindig jobban és jobban terjedt. Zúgott a vészharang s kongása hívta haza a mezőn elfoglalt népet menteni, ha csak nem lesz késő. Az emberek robantak, az asszonyok jajveszékelve tépték hajukat, egyik az anyját, másik a gyermekét féltette s mire a községhez értünk, az egész nép egy jajveszékítő tömeggé tömörült össze, a mely kinjában és bánatában nem tudta, mihez fogjon.

Akkorra már 9 ház és a hozzátartozó melléképületek égtek, a szalmatetőkről az időközben feltámadt erős szél a zsarátnokot mindenfelé hordta és az egész község az elpusztulás veszélyének volt kitéve.

A mi őrmesterünk — a kit a jó Isten is akkor vezérelt esendőrével éppen oda — ott áll a zsarátnokok közt. A feeskendőt pár iskolás gyerek, néhány suhancz és egy-két otthonmaradt házörző kezelik. Nincs ember kevés a víz s a tűz mind jobban és jobban terjed. Az istállóba zárt állatok kieresztésével foglalkozik a esendőr, de nem bír velők, visszaszöknek az istállóba, csak nehányat sikerült kiverni a szérüskertbe. Jó magukkal tehetetlen vén asszonyok jajveszékelnék mindenfelé; az égő gerendák pattogásába belevegyül az időközben összesereglett kárvallottak jajszava, — pokoli láрма mindenütt és nincs segítő kéz, a mely a fékevesztett elem rombolásának gátat vetni képes volna.

Egyszerre csak megszólal az őrmester stentori hangja s osztja parancsait: Biró ur; az asszony népet vigye a község házára! Emberek kerítsenek fejszéket hamar! Jegyző urat kérem a feeskendőhöz! Két ember itt marad s vigyáz a holmikra!

Jönnek már mindenütt az emberek fejszével, csá-kánynyal a kezükben, nehezen várva a továbbiakat.

— Fiam — szól a esendőrnek — hamar hanyassa le a még épségben maradt két ház tetejét s mindaddig maradjanak ott, a míg másképp nem intézkedem. Szalad a esendőr, utána vagy husz ember! Pár pillanat múlva hallatszanak a fejszecsapások! Munkában az emberek.

— No emberek! Öten utánam! — Azzal — a nélkül, hogy törődnék vele, vajjon követi-e őt valaki, vagy sem — neki indul az égő házaknak. A hol zárt ajtót talál, azt pillanat alatt kivetí sarkából. Ő maga hord ki élelmiszert, ruhát, ágyneműt s lerakja az utcára, reábizva a megmentett tárgyakat azokra, a kik másra hsználhatók nem voltak. A jó példát követve, vakon rohannak az emberek az égő zsarátnok közé s pár perc múlva garmadaszám kerül elő minden, a mit még menteni lehet. Az őrmester koromfekete a füsttől, bajusza leperzselve, az izzadság elvegyül arcán a piszokkal, ruhája rongyokra tépve, de ő mitsem törődik mindezzel s folytatja titáni munkáját, a melyben mindig több és több segítő kéz támogatja.

A két ház teteje az átellenes, tűzmentes udvarokban fekszik, ott már elegendő 1—1 ember, a ki az esetleg

Berson

Summizsarok
a legjobb

A budapesti lovasverseny (Concours hippique). — 1. József főherceg és Augustus főhercegnő az utcai páholyban. — 2. Közönség. — 3. Részvétel a bírálatoknál. — 4. Pillanatfelvétel az ugrásokról.

arra szálló zsarátnokot könnyen eloltja. A tűzvésznek áldozatul esett 9 ház összes butorzata és felszerelése jóformán már biztos helyen van, a mikor a legelőszőr kigyulladt ház padlása beszakad. Életveszélyes már mindenütt a tartózkodás, de a mentés tovább folyik, a melyből — a jó példán felbuzdulva — ki ki tehetsége szerint derekasan kiveszi a részét.

Beszakad egy szegény özvegy házának eleje is ép akkor, a mikor a tulajdonos nő jajveszékelve a színhelyre ér.

Nem a vagyonát kérdi, hisz látja — szegény — hogy koldusbotra jutott, hanem jajveszékelt anyja után, kit nagy betegen hagyott egyedül a hátsó szobában!

— Irgalmas Isten! Ne hagyj el! Anyám! Édes anyám! Azzal nekirohan az égő háznak, de ép az udvarról is már kimenekvő őrmester karjaiba szalad!

— Szent Isten! Anyám?! — sikolt újból — s ájulva terül el az őrmester lábainál.

Az felkapja s pillanat múlva már biztos helyen van vele.

Kérdezősködésére megtudja az őrmester, hogy az ép összeomlott háznak még talán épségben levő hátsó szobájában fekszik a legrettentőbb halálnak martalékul odadobva egy beteg, magával tebetetlen nő.

Az elájult is felocsudik s szivettépően sir anyja után. Nem kell kérni, nem kell rimánkodni, az őrmester — követve csendőréből — már indul a minden pillanatban beomolható ház felé. Ajtaja nyitva, de a konyhában égő gerendák állják útját! . . . Mindegy, itt emberéletről van szó, habozni nem lehet. Csákányt ragad mind a kettő s pár pillanat múlva úgy a hogy a gerendákat félre tolják az utból. Nem juthatnak be a házba, a fojtó füst megfulással fenyegeti őket. Kiszaladnak az utcára, hogy levegőhöz juthassanak.

Az őrmester mond valamit a csendőrnek s azzal orra elé tartva a vízbe mártott zsebkendőjét, elszántan rohan neki a háznak s az ajtóban eltűnik.

«Isten legyen neki irgalmas!» kiált fel a nép, s térdre borulva halk imát rebegnek azért, a ki saját életét teszi kockára, hogy másét megmentse. Egy örökkévalóságnak tűnik fel az a pár pillanat! Könny gyűl az emberek szemébe s mind erősebben, szinte követelőleg száll a buzgó ima a Mindenhatóhoz, hogy mentse meg őt.

De im — a visszamaradt csendőr is nekirohan az épületnek; segítségére siet őrmesterének, ép abban a pillanatban, a mikor a háztető hátulsó része is dörgő robajjal beszakad!

Eláll az ima, megfagy az ajkakon a szó . . . Megdermedten, halálra váltan bámulnak a tűzbe, segítségre a megdöbbenéstől senki sem gondol.

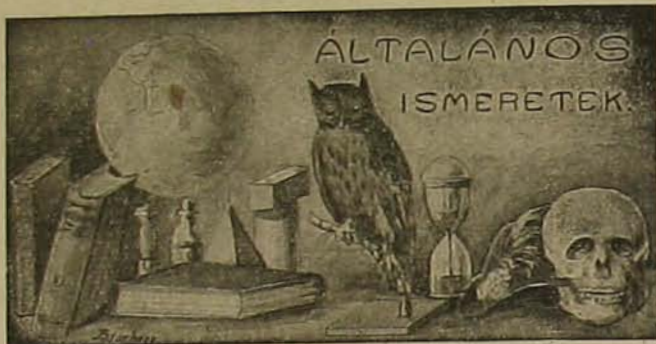
Egyszerre csak örömkialtás tör elő a keblekhöz s azzal rohan mindenki segítségre az égő zsarátnokokon áttörő őrmester felé s pár pillanat múlva kiveszik karjaiból a teljesen elalélt, már égési sebeket szenvedett nőt.

Az őrmester csendőrére támaszkodva hagyja el a helyszínét. Egy égő gerenda esett fejére, a mely a kalapot

leítve összeégette arczát. Addig, míg a biztos haláltól megmentett nőt ápolás alá vették, az őrmester csendőrével együtt észrevétlenül eltűnt.

Nem várt elismerést s a bála elől is megszökött. Kórházba került, a honnan csak a napokban bocsátották el. Felgyógyult, de az a borzalmas sebhely az arczán elrutitja szegényét.

De sokan megcsókolnák azt a rút sebhelyet!

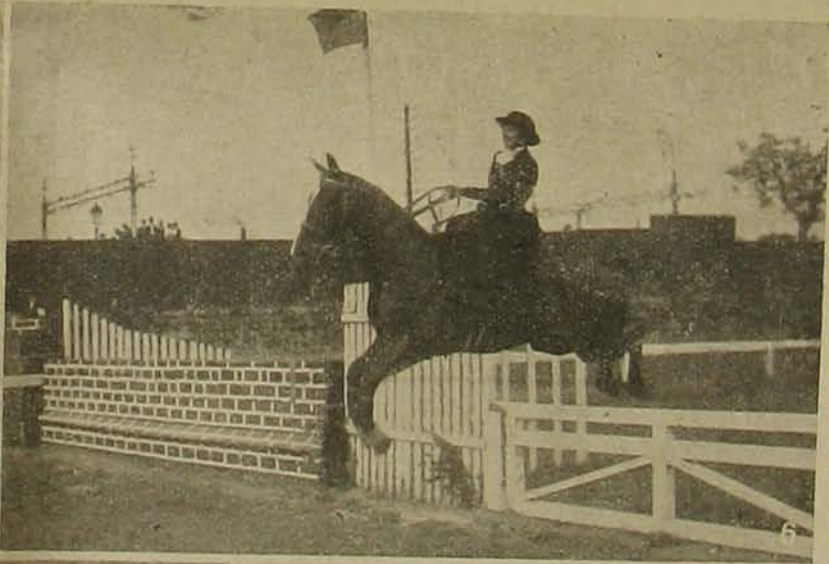

Különös végrendeletek.

Sok vita tárgyául szolgált annak idején jogászi körökben egy gazdag fővárosi magánzó végrendelete, mely való, hogy a legkülönösebbek közé tartozik, a miket még e csodabogarakban oly hálás téren is valaha produkáltak. Arról volt szó, hogy a hagyatéki tőke folytonos kamatoztatás által addig szaporítottassék, míg milliók és milliókra növekszik, a mikor aztán egy nagy humánus és emberbaráti terv megvalósítására szolgálna eszközül, melynek segítségével a társadalom minden bajain segítve lenne s a világ folyása egy oly iszonyúvá szaporodott tőke erejével egészen máa mederbe volna terelhető. Nem véve számba a dolog jogi nebezégeit, első tekintetre is minden abhoz értő előtt kiviláglik, hogy a merész gondolat nem egyébb egy merőben teljesíthetetlen álomnál, melynek megvalósítása gyökeres gazdasági felforgatás nélkül alig lenne képzelhető. De maga a tény azért nem kevésbé érdekes, mert tanulságos betekintést enged egy fontos emberi intézmény lélektani alapjába s hiven rajzolja a kor erkölcsi és művelődési képét, azokkal az eszmékkel, melyek benső rugóját képezik.

A végrendeletek történetében nem ritkán akadunk knríozus példákra, melyek a legtarkább színben tüntetik föl az ember lelki világát, meggyőződésével, tapasztalataival, világnézetével és különczködő csodabogaraival. Ismeretes, hogy akadt Münchenben a tudomány-nak egy rajongója, egy tekintélyes államügyész személyében, a ki csontvázát önként egy nyilvános múzeum bonczani osztályának hagyományozta, annak rendje szerint preparálva, a mely példát később neje is követte, úgy hogy most mindkettőnek csontváza együtt látható kifüggesztve, alattok e magyarázó folirással: «X. X. államügyész és neje csontváza».

Pbilantropikusabb volt egy a kilenczvenes években elhalt gazdag, Martini nevű genuai földbirtokos, kinek tizenöt háza volt, s végrendeletileg úgy intézkedett, hogy számos bérlőinek mindenike életfogytiglan ingyen tartassa meg lakását. Pedig egy-egy háza 15—20,000 lírát is bajtolt évenként. Ezt csinálja utána valamelyik budapesti háziúr!

A budapesti lovasverseny (Concours hippique). — 5—9. Pillanatfelvételek az ugrásokról.

A hírzetes angol izraelita emberbarát, sir Mózes Montefiore végrendelete 20 folió-ívet tett ki s személyes vagyona 350—380 ezer fontra becsültetett, melyből a jótékony alapítványok 60 ezer fontra ragtak, 20,000 fontot pedig különböző személyi hagyományok emésztettek fel. Lovai és kocsijai a legilletesebb kezekbe, kocsiházaikat jutottak.

Amerika a legkülönösebb végrendeletek hazája, de ezek között is nem mindennapi érdekességre tarthat számot egy boszoni milliomos, Gardner György végrendelete, ki nevének oly eljárásokat hagyott hátra, melyek mindig a nagylelkűségű hölgy szolgálat feleljen meg arányban a grógnak féri halálakor a nő, hájadalom, még csak 97 fontot nyomott, de semmi kétség, hogy a grószoló özvegy gondoskodott később súlyos rohamos gyarapításáról, melyet minden éjszaka a befűtés napja érlelődésén kellett a végrendelet értelmében ünnepélyes méres útján konstataálni.

De hát ez a végrendelet még a túrheterőség bátrai közt mozog; nem úgy egy bécsi özvegy végrendeletének záradéka, a ki 60,000 korona vagyonát oly feltétel alatt hagyta egyeiken örökösének, ha az kötelezi magát, az örökösök minden rubáját elhordani s azontúl is teljes életében mindig ugyanazon szabású ruhákat, kalapokat stb. viselni. Már most kérдем a néket, mi öröme lehetett annak a boldogtalan örökösnek vártalan szerencséjében, ha még a divat elvezeteléről is le kellett mondania? Befejezetet különben ez a história arra a franczia vidéki polgárta, ki Lacina hercegnő bűntudata sanyira ragadt, hogy általános örökösének, unokaöccsének szoros kötelezettségre tette, hogy valahányszor Párisban kedvenc drámáját, Athalie-t adják, oda utazzon, s az előadásán jelen legyen.

Az élet végbátáran, mikor a lélek még egyszer visszanez az emberi gyöngeségek hű barczára, mennyi önkénytelen humor fűszad fűt a sir szeléről s mennyi kegyetlen szatira éléződik ki e nagy pillanatban. Ez az oka, hogy annyi különöz végrendeletéről tudunk, a milyen azé a jeles emberismerő is, a ki szóról-szóra következőleg rendelkezett:

• Mivel drága rokonnaim annyiszor biztosítottak, hogy nem földi javaim, hanem szomagam miatt szeretnek, s méltatlanság volna nem hinni nekik, hagyok tehát:

1. Károly unokaöccsének, kiről azt mondják, hogy mindenét eljártszaza, 300 frt tőkét, melynek kamataiból minden hónap elsején egy asák diót vegysek neki, a mit elkütyarhasson; halála után a tőke gyermekeire száll.
2. János unokahéremnek, kiről szintén tudom, hogy nagyon szalad a lányok után, öreg gazdaszonymomat, a ki alte fogytáig 300 frt évdíjt fog húzni; ő majd elhánik vele; ha halálaig kitart mellette, ő reá szálljon át utána az évdíj.
3. Luiza hugomnak, kiről a többiek azt beszélik, hogy valódi Xantippe, a ki pokollá teszi ferjének a házat, szintén 300 forintot hagyok, melynek kamataiból minden héten egy palaczk Selters-vizet vegyen lehűtésül, a mennyire a pénz engedé, málnaszörppel, hogy kedélyét is megédesítse. Minden egyéb javaim szálljanak a következő jótékonyági intézetekre, stb.

Nem ritka dolog, hogy gazdag végrendelezők vagyonaikat fejedelmi személyeknek vagy más nevezetességeknek hagyják, s ezek a végrendelezések azokták leginkább irigység és gúncoskodás tárgyát képezni, ha az ember magamagára gondol. Az öreg L. Vilmos német császáról különösen sokszor emlékeztek meg végrendelezők, sőt Bismarck herczeg is jutott ily módon örökösöz. Egy dr. Bertrand nevű tanár 300,000 márkára

menő összes vagyonát György szász herczegre hagyta, a kinek annak idején tanítója volt, míg egy Sevillában meghalt Anben Moet nevű özvegy Bonaparte Viktor herczegnek hagyta 60 millióját. Ha férje előtte talál elhalni. De leggyakrabban a pápák szoktak ily irigylésre méltó helyzetbe jutni, kikre ismétetlen szállottak nagyielkü hagyományok. Ritkábban történnek hagyományok szociális célokra, mint egy Loven nevű svéd tanuló, kiről olvastuk, hogy 300,000 koronás tallérnyi összes vagyonát szociális kérdések megoldásának elősegítésére testálta.

A legfurcsább végrendeletek közé tartozik egy gyászoló atyának valamelyik orosz lapban megjelent következő hirdetése: •Egy orosz nemes, ki Amerikában nagy vagyonra tett szert, s forrón szeretett leányát elvesztette, tőkejét valamely igazbitű nőnek óhajlaná bagyni, a ki 1864 vagy 65-ben született Dél-Oroszországban, s a Szofia Ivanovna nevet viseli. Ha egy ilyen találkosnek, kéretik keresztilevelét, s lakhelyét az alólirt adresszére megküldeni, stb.

Vannak végrendeletek, melyek egész tragikusan hatnak; így egy szegény cipészé, kiről a nyolcvanas években írtak a lapok. Ez a józaváló ember kőskőrában halt meg, de halála után asztala főkjában nagy boriték alatt, melynek nagy barús felírata büszkén visalta a •Végrendeletem• szimot, azt a végóhajását találák kifejezve, hogy lezárása után 26 cipészlegény négy liter sört és 3 liter bort igyek meg emlékére. Legjobb a dolgban az, hogy a gyöngéd lelki emberbarátának volta-képen annyija sem maradt, a mennyiből ennek az óhajlásának illő kegyelettel elegend lehetett volna tenni.

Komédiások, kótéltánczosok, törpék s más efféle sájtájú emberek végrendelezései rendszeren balás emlékezősi árulnak el haláttalan professziójukra s már ebben a tekintetben is érdekesekek. Egy Berlinben elhalálozott mutatványbódé tulajdonosánál annyira ment ez a megbátó ragaszkodás, hogy mivel az emberekben életében úgy sem sok öröme tellett, összes ingó-bingó holmiját két kitanított kutyájának hagyta, mely végrendelezését azonban elvált neje pörrel támadta meg.

Kate Towang, a híres sheffieldi törpe nő 27 éves volt, mikor meghalt. Mint utolsó akaratában kifejtette, •mivel rubái, fehérneműi még a legkisebb gyermekeknek is kicsinyek volnának, hogy szegény leánykéknak mégis örömet szerezzen, úgy intézkedett, hogy tíz fontnyi hátrahagyott pénzéből búsz, akkora természetű bábút vásáreljanak, mint ő volt, s ezeket öltöztassék rubáiba s oszazák ki az árvaházak között. Továbbá a kis •marquisandó•, a mint nevezték, eléggé biú volt tiltakozni az ellen, hogy valaki koporsóját hóna alá kapva vigye ki a temetőbe, hanem ragaszkodott ahhoz, hogy számára gyászkozait rendeljenek.

S hogy a végén esztanfjón az ostör, hallgassuk meg azt a végrendelezést, melyet 1887 június 17-én Ratharge Ambrose, 52 éves pittsburgi lakos fogalmazott:

•Akerom, hogy föltessék beszentelés után családomnak adassék át. Ez Samson égető kemenczéjébe fogja vinni, ott hamuvá égeti, a hamot egy kis palaczkba zárja, s átszolgáltatja a pittsburgi német konzulnak. Ez az úr aztán külfő hamvait a new-yorki konzulnak, a ki adja őrizethe az Elbe német gőzös kapitányának, hogy vigye magával oszabán útjára. Az oszabónra érve, kérem a kapitányt, szálltas fel egyik utasát, hogy öltösz megára matrözrubát, mászszék fel poraimmal az ár-bőcsfa csücszre, s miután egy utolsó áldást mondott, kihúzza a dugót a paloczkából, szórja szét tartalmát a világ mind a négy tája felé.

Eznel valamivel rövidebb és kevésbé körötelő volt Rabalais végrendelete, mely csak e szavakból állott: „Semmim sincs, sokkal tartozom, a többi maradjon a szegényeknek.”

KÉPEINKHEZ.

A budapesti lovasverseny.

Lovas nemzet vagyunk. Óseinktől örökölt tulajdonságunk a lovaglás különféle művészetében való jártasság. Óseinktől, a kik jó néhány ezer kilométeren át lóháton vándoroltak idáig; lóháton foglalták el a hazát s hosszú századokon keresztül ügyeslővén ellenállhatatlan lovasrohamaikkal nyertek hősi esatákat.

A lovaglás művészetének fejlesztése később is legkedveltebb szórakozása volt elődeinknek. Fejedelmi vagy főuri ünnepélyeken mindig a lovagi torna volt az ünnepély kiemagasló pontja. És, ha egyszer-másszor hosszabb időre elült a barezizaj, lovagi tornákban találtak kedvetelést a bekés idők egyhangusága felett busongó bajnokok.

A lovagi tornák kora azonban már jó ideje lejárt. De azért, mint az ezuttal közölt képeink is illusztrálják, a lovaglás művészetének még mindig nagy kedvelői vagyunk s távlovaglásokban, lovasbravurokban és a magasabb lovaglás művészetében még mindig megálljuk az első helyet s évente többféle módon: lovaspótló-játékokkal, lovasversenyekkel és falkavadászatok rendezésével állunk e nemes sportnak.

Képeinken az idei „Concours hippique” (ejtsd: Konkúr ippik, lovasverseny,) egyes mozzanatait mutatjuk be olvasóinknak. A versenyt, mely május 23-án kezdődve, három napig tartott, a Budapesti Lovas-sport Egyesület rendezte.

Első napon délelőtt a Ferencz József lovassági lak-tanya ndvarán „Militari” (katonaló bajnoki versenye) elnevezés alatt a katonalóvak klomitottsági vizsgáját bonyolították le. Ezt követte az idomító- és az ugratóversenyek első fele. Délután a belföldi lovak ugratóversenye, majd az urak és a hölgyek lovaglőversenye került döntésre.

A második és harmadik nap délelőttjein távlovaglások voltak, a melyek során előbb egy negyven-, aztán egy tizkilométeres tereplovaglőverseny került döntésre úgy, hogy mind a két versenyben a káposztásnygyeri löversenytéri akadályokon való áthatolás mellett kellett célhoz érniük a résztvevőknek.

E két utóbbi nap délutánjain a fővárosi Tattersall lovaglőverseny-terén a Jeu de barre (ejtsd: Zso dö barré, ugratóversenyek), a nemzetközi verseny nehezebbik része, az idomító-verseny együttes lovaglása és eldöntése és a hölgyek ugratóversenye került sorra.

A tribünöket minden alkalommal elékelő nézőközönség töltötte meg s köztük József főherczeg és Augustus főherczegasszony (1) Fenségek is gyakran dörgő tapsal jutalmazták a versenyzők jól sikerült produkcióit, a

melyek közt a hájos amazonok versengése egyike volt a legfelszesebb látványosságnak.

A versenyek befejezte után 63 különféle díszleltdíjat és összesen 30.000 koronára ragó pénzdíjakat osztottak ki a nagybírászt közs- és honvédmuszartisztekből és főrangú hölgyekből állott versenyzők között. S noha nyilvánvaló, hogy bárkinak is jólesik, ha valamely kiváló tényét egy-egy tetszetős díszbárggyal vagy bizonyos előre meghatározott pénzdíjjal jutalmazták, mégis több mint bizonyos, hogy azokat a hölgyeket és urakat, a kik ezen a versenyen résztvettek, elsősorban nem a jutalomdíjuk utáni vágyakozás, hanem a lovaglásnak mint sportnak kedvelése és a lovaglásban rejlő művészethez való ragaszkodás vezette és vezeti elhatározásaikban.

HIREK.

A szurony vívóverseny eredménye. A hadügyi vezetőség által, a folyó évi május hó 24-től 26-ig Budapestn rendezett XI. hadseregi kard- és törvívóverseny-nyel kapcsolatosan rendezett szurony-vívóversenyen a m. kir. és a m. kir. horvát-szlavon esendőrség legénysége is részt vett és pedig kerületenként 2—2, összesen 16, illetve a horvát-szlavon esendőrparancsnokság két ki-rendeltjével együtt 18 emberrel. A szurony-vívóversenyen résztvett összes legénység száma a 400 körül kulm-nált, a mi nyilvánvalóvá teszi, hogy az egész fegyveres haderő legénysége képviselve volt e versenyen, a melynek lefolyása iránt, főleg a fegyveres haderő tagjai részéről óriási érdeklődés volt tapasztalható. Ügytisztjeink, mint legénységünk főlényesen, bravurosan dolgoztak s ennek tudható be, hogy a m. kir. esendőrség részéről kiküldött 16 legénységi állományu egyén a háromnapos versenyben minden várakozást felülmuló eredményt mutatott fel, a mennyiben a 16 közül 14 került ki győztesként a fegyveres erő legkiválóbb legénységi egyveivel folytatott igen erős mérkőzésből. Vagyis percentuálisan kimutatva, a mérkőzésben résztvett m. kir. esendőrség legénység 87,6%-a jutott győzelemhez. A versenyen résztvett esendőrök a jól teljesített munka után bevonulva, a magyar szent korona országaihoz tartozó esendőrség felügyelőjének rendelete folytán, fáradalmuk kipihenése céljából 14 nap szabadsággal jutalmaztattak. A verseny lefolyását részletesen lapunk jövő heti számában fogjuk ismertetni.

Földrengés által megrongált laktanya. A zemplen-megyei Nagydobráú május 26-án este 9—10 óra között erített földrengés következtében az őrslaktanya falai megrepedeztek, a kémény pedig bedőlt s a tetőt áttörte. Emberéletben kár nem esett.

Ellenszegülés. Göntér László, szombathelyi őrsbeli esendőr, május 28-án este 1/28 órakor szolgálatteljesítés közben, Kámon községben Keinbinger Sándor, szombathelyi lakos, ellenszegüléssel szemben, annak súlyos, de nem életveszélyes sérülésével végződő szuronyfegyvert használt,

Altiszti vizsga. A nagyváradi országos m. kir. esendőriskola 397 altiszti hallgatójának záróvizsgálója június hó 8-án kezdődik.

Kérelmek. Kovács Sándor. Alsóbalázsfalván (Besztercze-Naszód vm.) állomásozó esendőr kéri bajtársait, hogy az ezelőtt mintegy 7—8 évvel nyugdíjazott Barabás Ignác járásörmesternek, ki Gyergyónfaluban született, tartózkodási helyét, egy igen fontos ügyben, sziveskedjenek vele közölni. — Kiss János, Zsidóvár községben (Krassó-Szörény vm.) állomásozó esendőr kéri Báufi Gyula esendőrt, mivel 1908-ban a cs. és kir. 48. gyalogezred 8. századánál együtt szolgált, hogy címét egy fontos okból közölje vele.

KÜLÖNFÉLÉK

Ujfajta védekezés a vakbélgyulladás ellen. A borivást bizonyos mértékig már régóta ajánlják az orvosok, mint véreerősítő szert, de csak újabban sikerült véglegesen beigazolni, hogy a tisztán és jól kezelt és nem nagy szesztartalmu bor igen sokoldalú gyógyszer, a mi igen sok betegség ellen alkalmazható. Egyes — különösen német — orvosok most azt a jelentős elvet vallják, hogy a bor bizonyos szempontból kevésbé ártalmas, mint az ivóvíz, miután több orvos határozottan beigazolta azt, hogy az ivóvíz vakbélgyulladást is okozhat. Ezt a nagyjelentőségű tényállapítást több érdekes és biteles adattal is igazolják, a miket most adtak közre a «Presse Medicale» című orvosi folyóiratban. Egy ilyen eset a következő:

Egy tizenbét tagból álló családban hatan betegedtek meg vakbélgyulladásban. A vizsgálat pedig azt derítette ki, hogy a megbetegedett családtagok teljes mértékben tartózkodtak az alkoholfogyasztástól, holott a többi családtagok mértékletes borivók voltak. A statisztikai betegkimutatások azt igazolják, hogy átlag 260 borivóra jut egy vakbélgyulladással beteg, míg ellenben a vizivóknál 10:1 az arány. Ezt az óriási arányt lehetetlen másval, mint a vizivással magyarázni és megérthetővé tenni. Jellemző, hogy a vakbélgyulladás jelensége főleg a jobb körökben észlelhető, a minnek oka a széleskörű alkoholelleses mozgalmakban keresendő, melyek főleg az intelligensebb köröket gyözik meg az alkoholfogyasztás ártalmas voltáról. Ez a szám főleg a legutóbbi évtizedekben növekedett így meg az úgynevezett intelligenciára. Hogyan lehetne a vizivás ártalmas voltát megmagyarázni? Vajjon az ivóvíz baczillusokat tartalmaz-e vagy valami ártalmas anyagot, — azt már régóta vizsgálják, de eddig minden pozitív eredmény nélkül. Minden valószínűség szerint nem toxikus vagy kémiai hatásról van szó, mivel a forralt viz ivása után ugyanolyan a megbetegedések arányszáma, mint a közönséges viz ivása esetén. Erre nézve van egy új magyarázó elmélet, a mely azt tartja, hogy a víz azért lehet ártalmas, mivel a szervezethől nem távolítja el azokat a mérgező anyagokat, a miket szervi feladatánál fogva el kellene távolítani. A bélszatornánál közvetlenül nem fejthet ki különösebb hatást, csak a felszívódás és kiválasztás folyamán.

Gagey és Gabraces vizsgálatai szerint a jól kezelt tiszta bor nagyon is alkalmas a víznek, mint annak helyettesítésére, sőt annak hatását felül is mulja azon egyszerű oknál fogva, mivel a baktériumok megölésére alkalmas, másrészt pedig, mivel tisztító hatása ezukortartalmánál fogva is jobb, mint a vizé. Voltaképpen a

vakbélgyulladást okozó baczillusok kiöblítését is jobban végzi a bor, mint a víz.

A borkereskedők és korcsmárosok, no meg a bortermelők is előreláthatólag nagyon örülni fognak ennek az új és az ő számukra jövedelmezőnek ígérkező fölfedezésnek, de remélhetőleg gondot is fog egyúttal okozni nekik az a kikötés, a mely csak a feltétlenül tiszta bort állapítja meg jó hatásúnak.

A legújabb drágakő. Berlinben nemrégiben megnyílt a német drágakő-kiállítás és minden része százféle színben ragyog, tündöklök. Ezüst és arany, rubin és topáz, gyémánt és a legújabb drágakő, a heliodor, gyönyörű változatokban készített csodálatra az emberi szemet és szívet. Ennek a különös kiállításnak kettős célja van, meg akarja mutatni a németeknek, hogy drágakövekkel a hazai föld is el tudja látni, azután pénzét kíván gyűjteni a gyarmatok vörös kereszt egyesülése számára. Itt is csak a régi elv diadalmaskodott, a közönség szívesen adakozik, ha nem kívánják ingyen a filléreit. A habér a drágakőtermelés terén természetesen a gyarmatoké. Ott találják a gyémántot és délnyugati Afrikából került Berlinbe a heliodor. II. Vilmos volt az első szakértő, a ki megállapította az új kincs nemes tulajdonságait és úgy rendelte, hogy első darabjaiból gyémántos keretben keresztet készítsenek felséges neje számára. Az ő szavaival élve, a heliodor olyan, mint a megkristályosodott mőzeli bor, vagyis a legtisztább, leggyönyörűbb zöld színű fém. De csak nappal. Mert este a villamos lámpák fényében eddig még nem tapasztalt erővel és gazdagsággal veri vissza a sugarakat, minden pillanatban más-más színben ragyog és azt a hitet kelti, hogy viselője a legszebb gyémánt urának vallhatja magát. A császárné keresztje ott díszlik a kiállított tárgyak között, nem messze tőle látható még esziszolatlan állapotban a legnagyobb, harminczöt karátos német gyémánt, a mely a múlt hónapban került Németországba. Berlinben minden hónapban van valamilyen jótékony célú kiállítás. A termet az egyesülések ingyen kapják, most is a drágakövek az urakházában láthatók, a rendezés nem került sokba, hisz az állam és magánosok szívesen állanak a tervekben sohasem szükölködő jó szívek rendelkezésére. Az eredmény pedig az, hogy minden nagyobb fáradtság, reklám és akadozásra való fölhívás nélkül esztendőnként több százezer márká gyűl egybe. Nem kell e célra egyéb, mint a társaság összetartása, az udvar pártfogása és a kormány jóakarata.

Nagy keresetű asszonyok. Manapság kevés még az olyan asszony, a ki akkora vállalatok élén áll, a melyek forgalma évenként a százezrekbe csap. Ámde azért van. Ilyen Caro Clark asszony, a Clark reklámtársaság alapítója és tulajdonosa. Az asszony néhány év előtt alapította a vállalatot igen kis tőkével, szakiasmeret nélkül, de ma mégis Amerika egyik leghatalmasabb reklámvállalata. Meg kell említeni Mary S. Hallidayt, Sant Louis női vasutigazgatóját, a ki férje halála után tíz millióval növelte a vagyont. Miss Hattie Caggin is jelentős nő. Nagy farmnak tulajdonosa és elnöke egy impozáns takarékpénztárnak. Leghíresebb közöttük azonban «Amerika vasasszonya», a mely néven White Tisher Andrev özvegyét ismerik. Férje halála óta ő vezeti a vasöntödét, ki olyan nagygyá fejlesztette, hogy ma Amerika minden részébe szállít. Legnevezetesebb rajta, hogy nemcsak a kereskedői talentuma rendkívüli, de ha a szükség parancsolja, beáll a vasöntödébe és versenyt dolgozik a munkásaival. A vasöntésnek minden

csinját-binját ismeri, azoktól a munkáktól kezdve, a melyek pusztá izomerőt igényelnek egészen a sűrített levegővel dolgozó véső komplikált kezeléséig. Öntődéje Trentonban van. Minden reggel hat órakor kel, farmjáról aztán megy a gyárba és ő nyitja ki a kapukat. Mikor a férje nagybeteg lett s ő úgy határozott, hogy az üzemet maga vezeti tovább, mindenki kinevette, mert halvány ideái se voltak a vasöntés természetéről. Ámde szorgalmasan tanult, nap-nap után keményen dolgozott és munkásai nagy ámulatára, nemsokára a legkomplikáltabb dolgoknak is megfelelt.

Szerkesztői üzenetek.

N. J. 777. Nincs rá tételes §. Esetleg a kihágásokról szóló büntetőtörvény 127. §-a alkalmazható.

K. Gy. Ha bajtársai illetékes helyen panaszt emeltek, akkor az „illetékes hely” bizonyára el is fogja intézni az ügyet.

15 fél. 1. Beszámít. 2. Az Illet.-szab. határozványai mérvadók.

A. G. csendőr. A szolgálati pótdíjra nincs igénye.

Vitakozók. Hat munkanapot véve alapul: 11:40 koronát.

K. J. csendőr. Vitakozók. Beszámítható javadalmazásának egy évi összegét.

Érdeklődő. Ha egy állami, községi vagy felekezeti iskolában vizsgázik — mindenesetre.

1888. Nem számít be.

3814. Csak a 30 napon felüli idő képez megszakítást.

m. G. B. Igen.

55,555. A hányat kap.

88. Javadalmazásából peres uton semmi sem foglalható le.

1000. A 12. év betöltésével. A bélyegeket lapunk javára bevételeztük.

Jegyes. Ilyen, az életre is kiható nagy horderejű ügyben egy szűkszavú levélbeli leírás után tanácssal szolgálni vajmi bajos. — Szemlekor forduljon bizalommal tanácsért tisztí elöljárójához, a kinek szóval jobban eszeterheti helyzetét, mint azt levelében tette.

R. J. Névtelen levelekre nincs válaszunk.

Tákoló. Annyt tartozik visszafizetni a 2200 koronából, a mennyi az eddig folyósított nyugdíjának levonása után a fenti összegből még törlesztetlenül marad. Utolsó kérdését nem értjük.

Temesmenti. 1. A csendőrségi altszti vizsga nem pótolja a középszályokat. 2. Bármely egyenruházati és felszerelési cég beszerzi. 3. Halászcseveg szűkeleges. Az ügyet szakaszparancsnokságunknak jelentsék be. 4. Nem üti meg a mértéket. 5. Nem nyert.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Részesítetttek:

a magasabb fokozatu havidíjban:

1914 május hó 1-ével:

az V. rangosztályban:

besenyei László Albert cs. és kir. vezérőrnagy, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőhelyettese; továbbá:

az évi 400 koronás korpótdíjban:

a következő századosok:

Gömöry László az I.,

Török Kálmán a IV. és

Borhy Sándor a III. számú csendőrkerület állományában.

Okiratilag megdicsértetett:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur által:

Fodor Sándor, m. kir. IV. számú csendőrkerületbeli törzsrőrmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt teljesített kiválóan huzgó és eredményes szolgálataiért.

Ideiglenes nyugállományba helyezettek:

1914 június hó 1-ével:

Juhász Mihály IV. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan”.

Választott lakhely: Retteg (Szolnok-Doboka m.).

Thurzó Vilmos V. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, népfölkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan”.

Választott lakhely: Tany (Komárom m.).

Villamos és gőzerőre berendezett gyár (tovább) nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerszerelője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, lűr, stb., míg **Remenyi** legújabb képező-árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

résztvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 2.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyveckére 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el inteztetőnknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetétek után, melynek a betető az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattal mellett. Utalványok, intezvények és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Veszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Kállai Fülöp VIII. számú csendőrkerületbeli járás-
örmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant,
mindennemű népfőlkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Nagykaroly.

Boros Károly II. számú csendőrkerületbeli járásör-
mester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rok-
kant, mindennemű népfőlkelési fegyveres szolgálatra is
alkalmatlan».

Választott lakhely: Baja.

Marton Gyula VI. számú csendőrkerületbeli járásör-
mester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant,
népfőlkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Vasvár.

Járórvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Sedony József, Major Gerzson, Cseke Mihály, Füleki
Sándor, Gazsi János, Eisler István, Fábrián Ferencz,
Jánkó György, Szabó M. Mihály, Dudás József, Takács
József, Takács Szilveszter, Vaszik István, Magyarics
József, Ujj Sándor, Györki Frigyes és Kaló József csend-
őrök: továbbá:

a m. kfr. V. számú csendőrkerület állományában:

Kelemen Károly, Molnár Péter, Mátyás István, Nagy
József, Péntek István, Petrovics József, Hir János, Pracsó
József, Polkoráb József, Pethő Lőrincz, Takács Ferencz,
Szedlak Pongrácz, Adamecz Flórián, Kardos István,
Weinhandl József, Szabó Gyula I., Szabó János I., Bor-
bély Alajos, Szabó Gyula II., Lengyel Gyula, Domonkos
Gyula és Mecbura Boldizsár csendőrök.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Papp Lebel járásörmester 2 drb. és Balázs Péter
csendőr 3 drb.; továbbá

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Polgár György járásörmester és Kovács Boldizsár örs-
vezető ez. örmester 2-2 drb., Racsó István és Nagy
Károly csendőrök pedig 3-3 drb. 10-10 koronás arany-
ból álló lovaglási jutalomdíjban részesítették.

Névváltoztatások:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Gombócz Ferencz csendőr, a m. kir. belügyminiszter
ur 1914. évi 70,692/VI—a. számú engedélye alapján,
vezetéknevét «Garamvölgyi»-re változtatta.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Soha István csendőr, a m. kir. belügyminiszter ur
1914. évi 67,326/VI—a. számú engedélye alapján, veze-
téknevét «Serényi»-re változtatta.

Krompacher István próbacsendőr, a m. kir. belügyminisz-
ter ur 1914. évi 64,819 VI—a. számú engedélye alapján,
vezetéknevét «Köszegi»-re változtatta.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Voda György csendőr, a m. kir. belügyminiszter ur
1914. évi 70,233 VI—a. számú engedélye alapján veze-
téknevét «Váradi»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Eröss Mildós örsvezető ez. örmester, Zakariás Erzsé-
bettel, 1914. május 9-én, Székelyudvarhelyen.

Dzsinity Antal csendőr ez. örmester, Czira Gabriellá-
val, 1914. május 16-án, Szamosujváron.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Elek Sándor csendőr ez. örmester, Szabó Rozáliával,
1914. május 2-án, Sarkadon.

ÓVÁS és KÉRELEM!

Szántó József 16 éve
álló géparúháza ki-
zárolag alantl czlmen
létezik Szegeden avá-
rosi bérpalotában. Ke-
rem teltet sok ezer lre-
barátomat, ügyeljenek
hogy meg ne lóvesszék
hasonló nevű ez gek és
szigoruan Szántó József
nevét követeljék ren-
delés megtételénél. Flókrak-
táram pedig nincs Szegeden,
de sehol az országban. Csakis

nálam kaphatók: ka-
tonai hegyi, Postilon,
Britania és Helical
kerekpárók a tünélkül
Pathéon beszélőgé-
pek es lemezek fölera-
kata is nálam van, cseu-
döröségi díszvarrógépek
csakély részlettizetésre.
Főárjegyzékem In-
gyen küldöm. Várom
hecses rendeléseiket és ez uton kül-
dom üdvözlömetet sok ezer pártoló
barátaimnak. :

SZANTÓ JÓZSEF
géparúháza Szegeden, városi bérpalota.

Várnay és Fia, Budapest, VI., Gyár-utca 26.

Nyomtatványok
Sapkák
Keztyük
Kardbojt
Celluloid kézelő és
nyakravaló
Czipókrém
Fegyverzsir
Borotváló készlet
6, 10 és 20 éves
szolgálati kereszt
stb. stb.

Nagyvárad, Ralikovszki-ut 24. Szeged, Kárász-u. 9.

Mindennemű felszerelési tárgyak
dus raktára olcsó árakkal.

Szives figyelmébe ajánljuk házilag ké-
szült, zefir, kreton és szabályos fehér ingeinket
kitünő minőségben és olcsó ár mellett.

Kívánatra készséggel küldünk ezekből választás végett.